
BIJDRAGE

**In het kader van de gedeelde prioriteiten
van de Strategie Go4Brussels 2030**

**Ontwerp van Brussels gewestelijk
actieplan ter ondersteuning van de
eenoudergezinnen**

Aanvrager	Staatssecretaris Nawal Ben Hamou
Aanvraag ontvangen op	27 avril 2021
Aanvraag behandeld door	Uitgebreide Raad van bestuur Commissie Diversiteit – Gelijkheid van kansen – Armoede
Bijdrage uitgebracht door de Raad van bestuur op	7 mei 2021

Vooraf

Deze Bijdrage heeft betrekking op het ontwerp van Brussels gewestelijk Plan ter ondersteuning van de eenoudergezinnen dat is opgesteld in het kader van de gedeelde beleidsverven van de Strategie Go4Brussels 2030 (S2030), en waarbij de sociale gesprekspartners van Brupartners als copiloot werden betrokken. Dit Plan valt meer in het bijzonder onder de doelstelling 2 van pijler 2 van de S2030 die ernaar streeft, *iedereen de toegang tot stabiel en duurzaam werk waarborgen*, en haar beleidswerf die moet toelaten om *Initiatieven, die erop gericht zijn het beroeps- en privéleven te verzoenen, te ondersteunen*.

Op basis van de vaststellingen en actievoorstellen ten gunste van de eenoudergezinnen, die door Brupartners in het kader van zijn initiatiefadvies van 19 november 2020¹ werden geformuleerd, enerzijds, en van de aanbevelingen bepaald in samenwerking met de terreinactoren en academici tijdens de thematische werkgroepen georganiseerd door de Regering, anderzijds, hebben de Brusselse kabinetten en hun betrokken besturen voor de materies, waarvoor zij bevoegd zijn, fiches opgesteld met een of meerdere acties ter ondersteuning van de eenoudergezinnen, evenals de overeenkomstige budgetten, rekening houdend met de verschillende gewestelijke bevoegdheden. Dit ontwerp van plan kan worden opgesplitst in twee luiken, waarbij het eerste eerder een inleiding vormt en een methodologie voorstelt – dit luik moet nog worden opgesteld – en het tweede een reeds acties voorstelt die zijn opgedeeld in grote thema's die overeenstemmen met de bevoegdheden waarover het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beschikt om de eenoudergezinnen te ondersteunen.

De belangrijke bevoegdheden, die in het ontwerp van plan zijn bepaald, en de overeenkomstige acties zijn :

1. Opleiding/sensibilisering/informatie
2. Huisvesting
3. Werkgelegenheid/Opleiding
4. Digitale transitie
5. Stedenbouw/Ruimtelijke ordening/Stedelijke planning
6. Leefmilieu
7. Mobiliteit

Tijdens de vergadering van 30 april 2021 werden een aantal acties, die niet in de versie van het Brussels gewestelijk Plan ter ondersteuning van de eenoudergezinnen voorkwamen, door de vertegenwoordigers van de betrokken kabinetten aan de sociale gesprekspartners voorgesteld. Deze worden bijgevolg in deze Bijdrage in aanmerking genomen.

---

¹ [A-2020-047-BRUPARTNERS](#)

Bijdrage

1. Algemene beschouwingen

Brupartners verheugt zich over het algemeen over de opstelling van een gewestelijk Plan voor de ondersteuning van de eenoudergezinnen en wijst met tevredenheid op het proces dat sedert het begin van de werkzaamheden is gevoerd, zowel wat betreft de vorm als ten gronde. Immers, het feit dat het geheel van de actoren, die bij deze vraagstukken betrokken zijn, aan de werkzaamheden konden deelnemen, heeft ertoe geleid dat er voorstellen van concrete acties werden uitgewerkt om de situatie van de eenoudergezinnen te verbeteren. Hij stelt tevens vast dat het ontwerp van plan een hele reeks actievoorstellen in aanmerking heeft genomen die hij in zijn initiatiefadvies van 19 november 2020 had geformuleerd. Hij verheugt zich hierover.

1.1 Opvolging

In het kader van een transversaal beleid en van gendermainstreaming hebben de acties, die in het ontwerp van plan worden voorgesteld, betrekking op talrijke en diverse gewestelijke bevoegdheden en vereisen deze de deelname van een aanzienlijk aantal verschillende actoren. Dit vereist bijzondere aandacht wat betreft de opvolging en de evaluatie van de talrijke acties. **Brupartners** is van mening dat deze opvolging moet worden gecentraliseerd teneinde deze zo eenvoudig en doeltreffend mogelijk te maken. Hij verwijst in dit verband naar zijn initiatiefadvies van 19 november 2020, en meer bepaald naar zijn voorstel om “een specifieke cel op te richten voor de coördinatie en de opvolging van de acties die uiteindelijk zullen worden aangenomen, en om deze jaarlijkse opvolging toe te vertrouwen aan het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, in samenwerking met het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen”. **Brupartners** brengt eveneens zijn voorstel voor de oprichting van een « referentiegroep » van technische deskundigen in herinnering.

Om deze opvolging makkelijker en beter leesbaar te maken, stelt **Brupartners** voor om de acties per type te groeperen (sensibilisering, opleiding, wetgevende en reglementaire wijzigingen, projectopropen...).

1.2 Coördinatie met de andere beleidsniveaus

Brupartners onderschrijft de wil van de kabinetten om zich in het ontwerp van plan te richten op te voeren acties die passen in het kader van de gewestelijke bevoegdheden en om in het plan bovendien te verwijzen naar de acties van andere beleidsniveaus en die werden besproken tijdens de vergaderingen van de thematische werkgroepen (met name op sociaal en gezondheidsvlak en inzake kinderbijslag). Deze benadering biedt een duidelijke en transversale visie op de hefboomen die daadwerkelijk door het Gewest kunnen worden aangewend om de eenoudergezinnen te ondersteunen. **Brupartners** wijst evenwel op de onontbeerlijke coördinatie bij de uitvoering van deze acties van de verschillende beleidsniveaus, evenals op de coördinatie van het geheel van de publieke en private actoren op het terrein.

1.3 Budget

Om te beschikken over een volledig zicht op de uitvoerbaarheid van de verschillende acties die in het ontwerp van plan worden voorgesteld, en met toepassing van het beginsel van « gender budgeting », vraagt **Brupartners** om te kunnen beschikken over de budgetten die voor elke actie zijn voorzien, met

vermelding van hun oorsprong (eigen budgettaire middelen, andere plannen die reeds werden of zullen worden aangenomen...).

Brupartners stelt met tevredenheid vast dat de verenigingen, die zich voor de eenoudergezinnen inzetten, bij de verwezenlijking van verschillende van de voorgestelde acties worden betrokken. Hij vestigt de aandacht op de noodzakelijke bijkomende financiële middelen die moeten worden voorzien om deze verenigingen in de mogelijkheid te stellen om de bijkomende opdrachten, die hen zullen worden toevertrouwd, te vervullen en om aldus alles in het werk te stellen om de doelstellingen te bereiken doe door dit ontwerp van plan zijn bepaald.

Brupartners vraagt in dit verband om de voorkeur te geven aan meerjarige projectoproepen teneinde de verenigingen, die deze bekomen, toe te laten om hun opdrachten over een periode te organiseren die voldoende lang is om een reële planning van hun acties mogelijk te maken, iets wat jaarlijkse projectoproepen niet of in aanzienlijk mindere mate toelaten. Deze laatste verhogen bovendien de administratieve lasten, zowel voor de verenigingen als voor de besturen, en bevorderen een werkgelegenheid van beperkte duur die precair is. Dit is vanzelfsprekend in tegenspraak met de algemene doelstelling van de Strategie Go4Brussels 2030 in het kader waarvan dit ontwerp van plan zich inschrijft, namelijk « iedereen de toegang tot stabiel en duurzaam werk waarborgen »².

2. Bijzondere beschouwingen

2.1 Beschouwingen betreffende de actiefiches

Brupartners is voorstander van de automatisering van de steun voor eenoudergezinnen teneinde de administratieve lasten te verlichten om deze steun te kunnen genieten. De kwestie van de controle van de verklaringen wat betreft de naleving van de criteria, die toelaat om een eenoudergezin te definiëren, mag niet te strikt zijn, niet enkel om deze administratieve last te verlichten maar tevens om overgangperiodes in aanmerking te kunnen nemen. **Brupartners** is hoe dan ook bereid om met de leden van de Regering aan deze vraagstukken te werken.

Actiefiche 4 - « Een label "Kids friendly" invoeren voor openbare plaatsen en infrastructuren voor horeca, vrijetijdsbesteding, cultuur, sport, ontspanning ... die kind- en gezinsvriendelijke faciliteiten aanbieden »

Het aantal labels allerhande heeft de neiging om zich te vermenigvuldigen in het Brussels gewest en op de andere beleidsniveaus. Dit dreigt tot verwarring te leiden tussen de doelstellingen die respectievelijk worden nagestreefd en zelfs tot desinteresse omwille van de complexiteit die deze toename van het aantal geldende labels kan meebrengen. **Brupartners** stelt voor om de maatregel te heroriënteren op acties die toelaten om de aanpassing van de openbare ruimten en handelszaken te stimuleren en te vergemakkelijken opdat deze aan (alleenstaande) ouders en aan hun kinderen een optimale opvang kunnen bieden (bijv. : een gids van goede praktijken, een 'screening' van de openbare ruimten).

---

² Doelstelling 2 van beleidswerf 2 van de Strategie Go4Brussels 2030.

Actiefiche 6 - « Gerichte bewustmakingsacties in de kinderdagverblijven, oppasdiensten en scholen van de gemeente (zowel voor het personeel als voor de ouders) »

Het doel van deze sensibiliseringsactie is niet duidelijk voor **Brupartners**, meer bepaald in een context van een gebrek aan plaatsen in de structuren van kinderopvang. **Brupartners** stelt voor om deze actie te herformuleren en te verduidelijken dat de voor deze actie voorziene budgettaire middelen eveneens zullen worden gebruikt om de netwerkvorming in de scholen van eenoudergezinnen met de andere ouders, die in dezelfde wijken woonachtig zijn, te stimuleren. Ook zullen deze middelen worden aangewend voor de promotie van buitenschoolse activiteiten binnen de scholen, de sensibilisering van de leerkrachten en schooldirecteurs voor de problematiek van de alleenstaande moeders, enz.

Actiefiche 7 - « Een campagne opzetten om het grote publiek te sensibiliseren voor alleenouderschap »

Brupartners verwondert zich over het budget dat voor de organisatie van een sensibiliseringscampagne is voorzien, zowel wat betreft het bedrag (100.000 euro) als de nagestreefde doelstelling (sensibilisering van het grote publiek voor het eenouderschap). **Brupartners** meent dat het relevanter zou zijn om – tenminste in een eerste fase – de eenoudergezinnen in te lichten en te sensibiliseren voor de acties die voor hen worden ondernomen, eerder dan zich op het grote publiek te richten.

Brupartners is eveneens van mening dat zo'n budget minstens gedeeltelijk zou kunnen worden aangewend voor de organisatie van concrete acties die de eenoudergezinnen rechtstreeks ten goede komen, zoals de organisatie van buitenschoolse activiteiten, met name in wijken met weinig groene ruimten en/of weinig toegankelijke mogelijkheden inzake vrijetijdsbesteding.

Actiefiche 10 – « Rekening houden met het thema eenoudergezinnen bij de hervorming van de Brusselse Huisvestingscode op het vlak van non-discriminatie »

Brupartners verheugt zich erover te kunnen vaststellen dat het plan het thema van het eenouderschap wil opnemen in de hervorming van de Brusselse Huisvestingscode inzake non-discriminatie. Het plan maakt gebruik van het begrip van verantwoordelijkheid van de ouders (en bijgevolg het eenouderschap) als discriminatiecriterium in de Brusselse Huisvestingscode teneinde de strijd tegen discriminatie op de woonmarkt op grond van het eenouderschap op te voeren (met name door middel van discriminatietests).

Een voorontwerp van ordonnantie plant evenwel de wijziging van de Huisvestingscode teneinde hierin het nieuwe beschermde criterium van de gezinsverantwoordelijkheden op te nemen. Dit criterium zou dat van de verantwoordelijkheid van de ouders moeten omvatten. Dit begrip zou toelaten om de ouders beter te beschermen, met inbegrip van de ouders van eenoudergezinnen, moeders en vaders, evenals de naaste hulpverleners.

Het moederschap is immers vandaag niet gedefinieerd en het is moeilijk om te weten tot waar dit begrip reikt. Er bestaat niet veel rechtspraak over deze materie maar deze lijkt te kiezen voor een restrictieve visie van het moederschap door deze tot de fysieke en biologische aspecten te herleiden (Arbeidshof van Brussel, 16 juni 2009, A.R. 49.687). Dit begrip moet eveneens toelaten om de ouders te beschermen met kinderen met een verlengde minderjarigheid en met kinderen met een handicap, die hun hele leven bij hun ouder(s) zullen verblijven, met name omwille van het gebrek aan plaatsen in aangepaste instellingen. België werd in dit verband onlangs nog veroordeeld.

Het betreft bovendien een verplichting die is voorzien in het IAO-verdrag nr. 156 betreffende de werknemers van beide geslachten met gezinsverantwoordelijkheden.

Brupartners vraagt om dit nieuwe criterium van gezinsverantwoordelijkheden eveneens op te nemen in de toekomstige Brussels Anti-discriminatiecode en – in afwachting hiervan – op zijn minst in een ad hoc ordonnantie die dit criterium toevoegt aan de andere criteria die zijn beschermd door de anti-discriminatiewetgeving.

Actiefiche 15 - « De mogelijkheden analyseren om specifieke werkgelegenheidssteun in te zetten om alleenstaande werkzoekenden met kinderen te ondersteunen »

Ook de activiteit als zelfstandige en de zelfcreatie van werk vormen mogelijkheden voor de eenoudergezinnen. Deze moeten in het daglicht worden gesteld en ondersteund. **Brupartners** vraagt dat het Plan ter ondersteuning van de eenoudergezinnen tevens bredere oplossingen zou voorzien die de gezinshoofden van eenoudergezinnen, die dit wensen, ertoe aanzetten om zich als zelfstandige te vestigen.

Actiefiche 18 - « Periodieke aandacht voor vrouwelijke werknemers in een situatie van alleenstaand ouderschap in de jaarlijkse evaluatie van het stelsel van de dienstencheques »

De sector van de zorg en van de thuishulp deelt - behalve zijn belang inzake arbeidsplaatsen – heel wat gelijkenissen met deze van de dienstencheques. De beroepen zijn nogal gelijkaardig maar behoren tot verschillende sectoren. Dit heeft als gevolg dat de werkgevers en werknemers niet dezelfde steun en aandacht genieten. **Brupartners** vraagt met aandrang dat ook deze sector in het kader van deze actiefiche in aanmerking zou worden genomen.

Bijkomende actiefiche - « Energiepremies – Renovatiepremie – Premies voor gevelverfraaiing »

Brupartners schaaft zich achter het voornemen om de toegang tot de energiepremies voor de eenoudergezinnen te vergemakkelijken. Hij vestigt evenwel de aandacht op de moeilijkheden voor de kansarme gezinnen om de initiële kosten van zulke investeringen te dragen. **Brupartners** vraagt in het kader van de energiepremie om een voorschot ten belope van 90% van de premie voor het begin van de werkzaamheden mogelijk te maken, naar het voorbeeld van de renovatiepremie.

2.2 Beschouwingen betreffende de ontbrekende acties

Brupartners stelt vast dat een aantal onderwerpen niet in het ontwerp van plan aan bod komen (huishoudelijke en familiaal geweld, vrouwelijk beroepen, arme werknemers, project Myriam...). Dit kan worden verklaard door het feit dat er nog bepaalde elementen moeten worden opgenomen, maar eveneens door het feit dat andere (ontwerpen van) plannen tevens gedeeltelijk op de bezorgdheden van de eenoudergezinnen ingaan. Hierbij dient met name gedacht aan het Brussels Plan ter bestrijding van geweld tegen vrouwen of aan de toekomstige Strategie Scholing en Werk, met specifieke aandacht voor de eenoudergezinnen. **Brupartners** vraagt aan de Staatssecretaris om erover te waken dat de eenoudergezinnen, waarop dit ontwerp van plan niet van toepassing is, tenminste zouden worden gedekt in het kader van andere gewestelijke, gemeenschaps- of federale beleidsmaatregelen.

Wat betreft het vraagstuk van de arme werknemers die men voornamelijk in bepaalde beroepen aantreft, waaronder de gezondheid, waarbij het vaak gaat over kwetsbare beroepen die weinig zijn gevaloriseerd en maar weinig of geen mogelijkheden inzake loopbaanmobiliteit bieden, stelt **Brupartners** voor om dit laatste vraagstuk aan te pakken door bijvoorbeeld de bestaande opleidingen uit te breiden, waarbij deze opleidingen deze beroepsmobiliteit moeten vergemakkelijken. Dit kan

echter eveneens door nieuwe opleidingen aan te bieden vermits het huidige aanbod niet toelaat om aan de vragen inzake beroepsoriëntering en aantal plaatsen in het Brussels gewest te voldoen (bijv. : de opleiding die toelaat om van huishoudhulp op gezinshulp over te schakelen). **Brupartners** vestigt tenslotte de aandacht op de mobiliteit van de werknemers in de sector van de kinderopvang waarvoor besprekingen en onderhandelingen worden gevoerd en waarvan de werknemers/werkneemsters moeilijkheden ondervinden om van de mogelijkheden tot voortgezette opleiding gebruik te maken. Er moeten denkpijlers worden onderzocht, zoals de verplichting om cursussen te organiseren op woensdag, wanneer de vraag naar kinderopvang minder groot is.

*

*   *